

Positionpaper beroepsvisserij op de Grevelingen

(opgesteld ten behoeve van het rondetafelgesprek Grevelingenmeer met de Tweede Kamer op 2-11-2026)

Het Grevelingenmeer is het grootste zoutwatermeer van West-Europa. Het is een voormalige zeearm in de ZW Delta die door de Deltawerken is veranderd in een min of meer stagnant, zout meer. In het Grevelingenmeer zijn er problemen met de waterkwaliteit en de ecologie, die voor een deel samenhangen met de fysische conditie van het watersysteem. De waargenomen problemen zijn o.a. het optreden van zuurstofloosheid in de diepe delen van de waterkolom, achteruitgang van het bodemleven en het voorkomen van matten van zwavelbacteriën zoals *Beggiatoa* op de bodem, in zowel de diepere delen als op relatief geringe waterdiepte. Het Grevelingenmeer voldoet niet aan alle doelen die gesteld zijn vanuit de Kaderrichtlijn Water en Natura2000 en in meer algemene zin is het beeld, dat het functioneren van het ecosysteem en van gebruiksfuncties zich negatief ontwikkelt.

De Europese Commissie heeft Nederland formeel in gebreke gesteld vanwege het niet correct naleven van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dat heeft direct grote gevolgen voor het Grevelingenmeer, dat tevens een beschermd Natura 2000-gebied is.

De huidige visserijactiviteiten in de Grevelingen bestaan uit de vangst van paling en kreeft, de kweek van oesters op bodempercelen en van mosselen in een hangcultuur. De inkomsten uit de paling zijn als gevolg van het aalherstelplan sterk teruggelopen; er wordt feitelijk geen paling meer gevangen. De toegenomen predatie en het vernielen van fuiken door zeehonden is een tweede oorzaak dat de visserij met vaste vistuigen minder lonend is geworden. De productie van oesters en daarmee de inkomsten van de oesterkwekers lopen de laatste jaren eveneens sterk terug. De situatie voor oesterkweek in het Grevelingenmeer is dusdanig verslechterd dat oesterkweek (voornamelijk platte oesters) hier niet meer rendabel wordt geacht door de kwekers. Oesterkwekers zien de afgelopen jaren een hoge mate van sterfte en ook broedval van platte oesterbroed is momenteel erg slecht. De platte oester lijkt het beter te doen op de vrije gronden, maar ook daar zijn er zorgen wat betreft de overleving van het oesterbroed. De hoge sterfte wordt door wetenschappers aan de conditie van het Grevelingenmeer toegeschreven. Er worden geen oesters meer gekweekt en gevist (zie bijlage: tabel inzet schepen 2014-2025). Onderliggende oorzaken daarvan zijn de slechte broedval en een verhoogde sterfte door zuurstofloosheid, predatie door oesterboorders en sterfte door het herpesvirus. De ingebrekestelling van de Europese Commissie is er dus duidelijk niet voor niets.

We hebben dringend behoefte aan een gezond zout Grevelingenmeer met perspectief voor natuur én beroepsvisserij. Dat kan door het gecontroleerd toelaten van beperkt getij op de Grevelingen. Het toelaten van beperkt getij maakt onderdeel uit van de integrale voorkeursstrategie voor de Zuidwestelijke Delta. Hiermee wordt de water- en natuurkwaliteit verbeterd in de Grevelingen (juridische verplichtingen). Bovendien geeft dit een economische impuls aan de beroepsvisserij, de recreatie en het toerisme in het gebied.

Naast de zorgen rond de oestervisserij en vaste vistuigvisserij ontstaat een nieuwe werkelijkheid. De Filipijnse tapijtschelp heeft zich sterk verspreid; in 2025 werd het bestand in het Grevelingenmeer geraamd op circa 25,2 miljoen kilogram. Het Schelpdierbeleid 2023–2033

biedt ruimte om bij nieuwe soorten per geval te onderzoeken of bevissing mogelijk is, waarbij wetenschappelijke onderbouwing en bescherming van het ecosysteem leidend zijn. De beroepsvisserij op het Grevelingenmeer vraagt om ruimte voor een pilot voor de visserij op de Filipijnse tapijtschelp. De visrechthebbenden op het Grevelingenmeer hebben zich daartoe verenigd in de Coöperatie Tapijtschelpen Grevelingenmeer. In december 2026 zullen we een vergunningsaanvraag indienen.

Onze boodschap: investeer in een gezond (zout) Grevelingenmeer en geef de schelpdiersector en de beroepsvisserij op het Grevelingenmeer perspectief.

Bijlage bij positionpaper beroepsvisserij op de Grevelingen

Overzicht inzet schepen t.b.v. de oesterkweek/oestervisserij op het Grevelingenmeer

Jaar	uren
2014	2.392
2015	2.292
2016	3.412
2017	4.050
2018	2.942
2019	3.053
2020	3.338
2021	2.580
2022	1.243
2023	960
2024	442
2025	225